

Vannforurensningssituasjonen i Nedre Glomma og i kystområdene i Østfold

Brukerinteressene knyttet til Singlefjorden og Hvalerområdet er store. Geografisk nærhet til Sarpsborg, Fredrikstad og Halden gjør at disse befolkningskonsentrasjonene har Hvalerområdet som sitt nære rekreasjonsområde. I tillegg tjener også området som feriested for store deler av Osloregionen. I området har det også tradisjonelt vært drevet et ikke ubetydelig yrkesfiske.

Bruk av området som resipient for industriutslipp, kommunale utslipp og landbruk har ført til forurensning av området, og dermed til konflikter med en rekke brukerinteresser. Diskusjonen om forurensningsforholdene i Singlefjorden, Hvalerområdet og Iddefjorden har tiltatt i de senere årene. Fra befolkning og fra interessegrupper som fiskerorganisasjoner og naturvernorganisasjoner har det i økende grad blitt hevdet at forurensningsforholdene i området er blitt forverret, og at denne uheldige utviklingen fortsatt pågår.

En omfattende undersøkelse av forurensningsforholdene ble gjennomført av NIVA på oppdrag fra Statens forurensningstilsyn (SFT) i årene 1980—1983, og konklusjonene fra undersøkelsen var klar: betydelige områder er sterkt forurenset. For enkelte typer forurensningsproblemer som f.eks. miljøgifter var kildene til forurensningsforholdene forholdsvis klare. Andre typer forurensningsvirkninger kunne imidlertid ikke føres tilbake til en eller noen få bestemte forurensningskilder, men kan antas å være resultat av en samlet påvirkning.

Også fra svensk side av grensen er det registrert fenomener, bl.a. områder med død bunn rundt Kosterøyene, som tyder på økt forurensningspåvirkning i hele regionen. I enkelte sammenhenger har det vært antydning at utslippene til Nedre Glomma også er medvirkende til de registrerte forurensningsproblemer rundt Kosterøyene.

Hele regionen er imidlertid fra naturens side et meget kompleks område. Singlefjorden er et stort grunt område med

mange øyer og skjær, kiler, poller og sund. Ferskvannstilførselen til området, hovedsakelig via Glomma, er stor. Disse naturgitte forholdene medvirker i stor grad til å øke problemene med å skille mellom forurensningsvirkninger og naturlig påvirkning, og klarlegge utviklingen av forurensningsvirkningene.

Stort lokalt engasjement på både svensk og norsk side av grensen har ført til at det også er rikspolitisk interesse for området og forurensningsproblemene her. I Stortingsmelding nr. 51 (1984—85) «Om tiltak mot vann- og luftforurensninger og om kommunalt avfall» er Singlefjorden og Hvalerområdet omtalt som et av flere prioriterte områder. Problemer med forurensningsforholdene i kystområdet på begge sider av grensen er også nylig tatt opp til diskusjon mellom SFT og Statens naturvårdsverk.

En rekke omfattende tiltak er allerede gjennomført for å redusere forurensningstilførslene til området. Det foreligger også planer for utslippsbegrensende tiltak for både industri og kommunale utslipp. Omkring 1990 skal tiltakene være gjennomført, og dermed kan en bedring i vannkvalitet og forurensningsforholdene ventes. Spørsmålet som da gjenstår er om tiltakene er tilstrekkelige til at vesentlige bedringer skjer, hvor lang tid det eventuelt vil ta før forurensningsforholdene er bedret, og situasjonen er slik at de betydelige brukerinteressene knyttet til disse områdene ikke lenger berøres av forurensninger.

NORSK VANNFORENING